

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան 12 Ձր.

Վեցամսեայ 6 Ձր.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Երկու քիւր մեկ ծրարով

Տարեկան 14 Ձր.

Վեցամսեայ 7 Ձր.

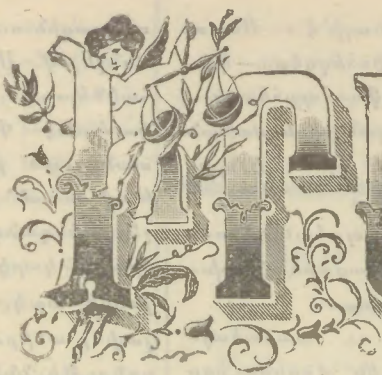
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2 60 Տօլ.

Վեցամսեայ 1.50 Տօլ.

ԿԱՆԽԻԿ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵԹ.

Լ Ր Ա Կ Ի Ր

Ա Ջ Կ Մ Յ Ի Ն Ե Ի Դ Ա Վ Ա Դ Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՐԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Ց Է

Redaction du Journal

«Ira vounk»

(Bulgarie) VARNA

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

«Иразункъ»

ВАРНА

Գրութիւնք եւս չեն
տրուիր

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վառնայի հասանգային դատաւարանը իր մարտ 31ի որոշումով ընդունեց Տ. Տօքթ. Մ. Թորոսեանի խնդրկգրին համաձայն զանի իրաւութի հրատարակել ձանկւայ եւ արձանագրել իր տոմարին մէջ աւուր «Ֆիրման» 6308 քոշով ըստ մամշոյ մոր օրէնքին: Հետեւաբար իրաւութի հրատարակութիւնը առանց ընդհանուման կը շարունակուի:

ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

Վառնայի Թաղ. Խորհուրդոյ կողմէն եւ հրաւերներուն համաձայն կիրակի օր մաս մը ազգայիններ հաւաքուելով Ազգ. վարժարանին մէջ, պատրաստակաւ նուիրեն զոյց տուին Գարոցասիրաց ընկերութիւն մը կազմելու եւ անդամակցելու: Այս նպատակաւ ստորագրողներու թիւը դեռ 30ի կը հասնի, բայց ապահով ենք թէ հետզհետէ պիտի բազմապատկուի:

Կազմակերպուող Գարոցասիրաց ընկերութեան նպատակ ընդունաւեցան հետեւեալ կէտերը:

Ա. Վառնայի Ազգ. Երկսեռ վարժարանի ընթացիկ ծախքերուն նպաստել:

Բ. Կառուածներ գնել կամ շինել յանուն Վառնայի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ:

Գ. Ապագայ վարժապետներ պատրաստելու համար ջանք եւ զոհողութիւն չինայել:

Ընկերութեան նպատակ ընդունուած Ա. եւ Գ. կէտերուն իմաստները պարզ են եւ բացատրութեան չեն կարօտիր: Իսկ Բ. կէտը անով կը բացատրուի թէ մեր եկեղեցիները՝ աշխարհի որ կողմը որ ալ գտնուին՝ իրենց հասոյթներով Ազգ. վարժարաններու ծախքերուն օգնող հանգիստացած են ու կը հանդիսանան:

Ընկերութիւնը տեղույս Ազգ. վարժարանին ներկային եւ ապա-

գային համար իր ներթական աշակցութիւնը նուիրելով, իրաւունք կստանայ նաեւ անոր բարոյական ու կրթական գործերու մասին իր ձայնը ունենալու հազարաւորութեան աշակցելով:

Ահա նպատակի այս հիման վրայ ընկերութեան կանոնագիր մը խմբագրելու պաշտօնով նոյն օրը ընտրուեցաւ Յանձնախումբ մը, որ մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ օր իր գործը կաւարտէ:

Անկանոն ու ապարդիւն վարժարաններու սպառնացող կրթական օրէնքի տրամադրութիւնները ամէնքիս ծանօթ են: Ուրիշ հարիւր ընտանիքէ աւելի հայու թիւն պարունակող առաջադիւն մէջ մեր Ազգ. վարժարանը եթէ քիչ թէ չառ նախանձելի վիճակ մը չունենայ, օրին մէկը ներկայ աննախանձելին ալ մեր ձեռքէն կերթայ եւ իր հետ կառնէ կը տանի մեր մէջէն ինչ որ ազգային է, ինչ որ հայկական է:

Մեր ազգային գոյութեան ըստ պառնացող այս մերձեկայ վրտանգը վանելու համար մեր առջեւ գտնուած միակ միջոցը մեր վարժարաններու նիւթական ու կրթական վիճակը ապահովել ու բարելաւելն է: Հետեւապէս այդ նպատակաւ կազմուող Գարոցասիրացի շուրջը պէտք է հաւաքուին այն ամէն հայերը ուրոք նուազ կամ առաւել նախանձախնդիր են ազգային գոյութեան պահպանման:

Խնդիրն այսօր ազգային վարժարանին մէջ զաւակ ունենալուն կամ չունենալուն վրայ չէ: Թէեւ այսօր չունեցողը վաղը կրնայ ունենալ՝ այլ մեր ազգային գոյութեան պահպանման գրեթէ միակ ստորաբնիկը հաստատութեան կանգուն մնալուն վրայ է:

Կը վերագառնանք այս խնդրոյն մտրակելով անտարբերները եւ ցոյց տալով նոր ընկերութեան առած եւ առնելիք քայլերը:

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՎԻՃԱԿԷՆ

Ժընէվ, 25 մարտ

Հայաստանէ հասած լուրերը եւ քան զեւ տագնապեցուցիչ են: Կացութիւնը ծայրայեղօրէն ողբերգական է: Մուշի եւ Բաղէշի գաւառները ճշմարիտ դժուր մըն են: Թուրք կառավարութիւնը հայերը կը հալածէ այդ շրջանակներէն եւ անոնց հողերը կը բաժնէ Կովկասէն գաղթած մահմետականներուն: Հայ ժողովուրդը ճարահատեալ կը փախի դէպի Տիգրանակերտ, Հալէպ եւ Կարին:

Թուրքերը կառուանդ են նորատի հայահիներ եւ զանոնք բռնի կ'իսլամացնեն: Հարկերու հաւաքումը, անվերջանալի կամայականութեամբ մը, տանջելու սովակալ գործիք մը եղած է կառավարութեան համար:

Նա անկարող կ'առեցնելու հակառակարական շարժումը քիւրտերու եւ թուրքերու մէջ, կուզէ զայն մարել հայ արիւնին մէջ: Մեծ վախ կայ թէ հայկական կոտորածները կը վերանորոգուին:

Հայերը բռնադատեալ կը դիմեն Կարնոյ ուստ հիւպատոսին օրթօթօթութիւն ընդունելու եւ պտշտպանութիւն գտնելու համար: Եթէ չը պաշտպանուին կը յայտարարեն թէ պատրաստ են իսլամութիւնը գրկելու: Ամբողջ Բագարիճ գիւղը արդէն իսլամացած է: Եւրոպական հիւպատոսները անկարող են:

Իրօ Արմենիա

Մուշ, 16 փետրվար

Սով է, բայց արհեստական սով, որ իր ուժգին թափով ծանրացեր է ժողովրդի վրայ Սովամահ լիւնելու դէպքեր են պատահած գիւղերում, օր: Առվառին՝ դիւղի մէջ, Ո՞վ տեսեր կամ լսեր էր որ ցորենի չտեմարան կոչուող Մշոյ գաղաւ այդ օրուան հասնէր...

Երկրի բէկեր եւ աղալարներ հարիւր շտեմարաններ ունին, որ կրնան 2—3 տարի բաւականաւնալ ժողովրդին: Բայց անտէր երկիր է, ո՞վ կայ հարցնող կամ

ժողովրդի տնտեսական դրութեամբ հետաքրքրուող: Այդ պատճառով բէկեր եւ աղալար իրենց ուղածին պէս հացահատիկները կը պահեն մինչեւ որ անոր գինը կրկնապատկուի եւ քառապատկուի, որպէս զի գրանով իրենք կարողանան մեծ գումար ձեռք բերել:

Հարկահանութիւնը շարունակուում է ամենախիստ միջոցներով: Որպէս զի խեղճ գիւղացին իր կաշին կարողանայ աղատել այդ չարչարանքներին, նա դիմում է գիւղի աղային կամ բէկին, վերցնում է նրանից ամիսը 8—10 առ հարիւր տոկոսով փող իսկ ձմեռ ատեն կաւըսով է փող վերցնում, օրինակ, նա առնում է աղայից 10 զրշ, գարնան նրան մի տարեկանոց ոչխար տալու պայմանով: հակառակ պարագային եթէ ոչխար չունենայ տալու՝ պարտական է նրան ստացած 10 զրշ-ի աւել 25 զրշ տալ: Այդպէսով նա լինում է աղայի ճանկերի մէջ: Չանցած մի քանի շաբաթ, հարկահանը փող է պահանջում, աղան եւ բէկը նմանապէս: Տարաբաղք մարդը ճարը կտրած ծախում է իր ստացուածքը եւ գաղթում: Գրջալի

ՄԱԿԵՌՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

— Ծ —

Պոլտաբէշտ, 13 Ապրիլ

Հունգարիոյ խորհրդարանին մէջ ազգաւ սերպ երեսփոխան Բօլիթը հարցապնդում մը ըբաւ մակեղոնական խնդրոյ մասին Աւստրո-Հունգարիոյ եւ Ռուսիոյ բռնած ընթացքին նկատմամբ: Ըսաւ թէ հակառակ Մուրցստէքի պայմանագրութեան դեռ Թուրքիոյ նահանգներուն վիճակը չը օտարութեցաւ: արիւնհեղութիւնները կը շարունակուին: պուլկար. յոյն եւ սերպ խումբերը կը շարունարեն իրենց ծայրայեղութիւնները: Մինչ Յունաստան եւ Սերպիա ձեռք քաշեցին յոյն եւ սերպ խումբերու օգնելի: Պուլկարիա կը շարունակէ պաշտպանի բացայայտօրէն պուլկար խումբերը: Նախարարապետը պատասխանելով հարցապնդումին մանրամասնութիւններ տուաւ Մակեդոնիոյ մէջ գործա-

դրուած յաջող բարենորոգումներուն մասին, յետոյ Մուրցստէքի պայմանագրութեան մասին: Ըսաւ թէ կը հառաատուի որ ժողովուրդի վիճակը ամօքած է:

Նոյնպէս, ըսաւ, խաղաղացման գործը զգալի յառաջադիմութիւն կը նշէ: Պէտք չէ յուզուիլ սարսափելով նորագոյն լուրերէն պուլկար խուճերու գործունէութեան մասին. այդ տեսակ լուրեր սովորաբար չափազանցուած կը լինան: Աւստրո-Հունգարիան եւ Ռուսիան որոշ վստահացումներ ստացան թէ Պուլկարի ամէն կարելին ի գործ պիտի դնէ որպէս զի զանազան պուլկար խուճերու ուժ չը գտնեն Պուլկարի յետին ներսէն: Մակեդոնիոյ պուլկար ժողովուրդը կը դիմէ Պուլկարիոյ հիւպատոսներուն եւ գործակալներուն որ հոն կը գտնուին, խնդրելու համար անոնց պաշտպանութիւնը ոչ թէ միայն խուճերու դէմ այլ նաեւ բոլոր խնդիրներու մասին. սա անհերքելի ապացոյց ընէ է թէ խաղաղացումը խիստ մեծ յաջողութիւն պիտի կրնայ գտնել Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն մէջ:

Նաեւ ապացոյցներ չունինք թէ սերպ եւ յոյն խուճերը օգնութիւն կատանան Սերպիոյ եւ Յունաստանի ներսերէն, սակայն եւ այնպէս վերջերս մենք հարկ դատեցինք Ռուսիոյ եւ բոլոր պետութեանց աջակցութեամբ զիմում ընել «նոթա»ով մը սերպ եւ յոյն կառավարութեանց ստանալու համար միեւնոյն բացայայտ ապահովութիւնը ինչ որ Պուլկարիան մեզ տրուած է:

Աւելցուց նախարարապետը, մեր քաղաքականութիւնն է պահպանել Պալքանի մէջ «սթաթու-քաւ» եւ միեւնոյն ատեն ապահովել թուրք կայսրութեան ամբողջութիւնը. (բռնու ծափահարութիւն): Այս քաղաքականութիւնը եւ Ռուսիոյ հետ կապուած պայմանագրութիւնը այդ քաղաքականութիւնը իրականացնելու համար կը շարունակուին այսօր տառնց փոփոխութեան, հաւանութեամբ, ամակցութեամբ եւ բարոյական ուժով բոլոր մեծ պետութեանց. ինչ որ ըսել է թէ մենք չենք կրնար ուժ տալ ու եւ է ձգտում որ կողմը Մակեդոնիոյ ինքնավարութեան դէմ կամ որ նպատակ ունի Մակեդոնիոյն բաժնելու:

Ընդհակառակը մենք ամենախիստ կերպով կը հակառակենք այդ ձեռնարկներուն: Մեր եւ Անգլիոյ մէջ այս մասին տարբերութիւն չկայ, ոչ ալ ուրիշ խնդիրներու մէջ: Անգլիան հաւա-

նեցաւ ինչպէս միւս պետութիւնները ուժ տալ մեր դիմումին եւ միշտ ալ ուժ տուած է բարոյապէս այդ գաղափարին:

Անգլիական Պալքանիան միութիւնը բոլորովին մասնաւոր է եւ բնաւ անգլիական կառավարութեան քաղաքականութիւնը չը բացատրուի: Մեր քաղաքականութեան անպատշաճ պիտի ըլլար արգելիլ այդօրինակ անտեսական քաղաքականութիւն մը. մենք միայն կրնանք ջանալ ապահովելու մեր սեփական անտեսական շահերը:

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐԻՆԷՆ

Այս անգամ ձեզ ունիմ հաղորդելու խոշոր լուր մը: Արգելիլ Համբար կառավարութիւնը տեղի տուաւ ժողովրդի ծովացած բողոքին առջեւ:

Բաշխում «չախսի վէրկիսի», բաշխում կենդանիներու տուրքին...

Բայց չկանխեմ: Պատմեմ ժամանակագրական կարգով:

Փետրուար 27ին քաղաքիս մէջ կատարուեցաւ ընդհանուր զօրահանդէս մը: Եւ գիտէ՞ք ի՞նչու համար: Վարձատրելու համար, կարնի մէջ գտնուող զինուորները իրենց... հաւատարմութեան համար: Մեր բարեխնամ փառիշահը, եթէ երկիրը լաւ կերպով կառավարել չգիտէ, գոնէ շատ աղէկ կատակերգութիւն, աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել, ողբերգութիւն խաղալ գիտէ, կարնի զօրքը կը պարգեւատրէ «Սատագաթ»ի հաւատարմութեան պատուանշանով, երեւի անոր համար, որ շարժումներու ժամանակ, երբ զայրացած ժողովուրդը քաղաքիս կոմիտէին ու աղան շանաստակ հանեց, ժողովուրդին կողմը բռնեցին, յետափոխականներու վրայ չփորձեցին իրենց գնդակները...

Եւ ասիկա պարզ բան է, որ մանաւանդ մեր սուլթանին պէն «ժողովուրդի հոր» մը համար, հաւատարմութիւն կը նշանակէ:

Պարգեւատրութեան անթիւ բռնուած է այն, որ ժողովուրդին կողմն անցած այդ զօրքերը եռանդուն կերպով փափաք յայտնեցին... մասնակցիլ արաքական կամ մակեդոնական կռիւններուն:

Մարտի 2ին, վաղին ժողովուրդին ծանոյց որ «չախսի վէրկիսի» վճար-

ման հրամանն անգառնալի է: Յետոյ անհրաժեշտ է, որ «միւհեզգէթ» կանոնաւոր... եւ «քեթիֆ» պահեստի... զօրքերը պատրաստ ըլլան արեւմտեան թիւրքիայի պատերազմի որ եւ է պատահականութեան առջեւ:

Ժողովուրդը երկու պահանջներուն ալ, տուրքի եւ զօրքի, բացարձակ ժխտական պատասխան տուաւ:

Հանազան շուկաներ ու տարածայնութիւններ կը յուզէին ժողովուրդը երբ այսօր, մարտ 12ին, բաղդն ունեցանք ունկնդրելու կայսերական բարձրագոյն, բարեհաճ իրաւէի մը, որով կը բաշխուէր անձնական եւ կենդանական տուրքը... եւ ներքում կը շրջանորոգէր ոստիկաններ սպաննելու քաղաքական դաւը նիւթողներուն...:

Տեսարանը վերջացաւ զինուորական նուազներու եւ կեցցէներու մէջ...

Անցան ձմրան ձիւնին ու բուքին հետ ցուրտ ու սառնամանիքը:

Բնութեան գեղեցիկ դէմքը մոայլող թանձր ու մոխրագոյն մշուշը, լոյսի ու ջերմութեան համբոյրներուն տակ շողոքացած՝ օդին մէջ կը պարէ ու կը հալուի:

Խորունկ քունէն արթնցող բնութիւնը, թիւրքիայի մէջ գարունը կողջունէ սեւ ու կուռ ամպերու հակայդէզերով, որոնց թաց ու խիստ հիւսքերը կուտակուելով երկնքին կամարէն վար կը կախուին, իսկոյն փլչելու եւ իսպառ ջախջախելու վտանգին տակ պահելով բռնակալութիւնն ու իր նիւթած շահատակութիւնները եւ կամ խեղճելու տառապող ժողովուրդի միահամուռ բողոքներու արդարութիւնը:

Լոյսի ճառագայթները, փողփողոյն ու կենսաբաշխ, անիրաւութիւններու վրայ շողալէ յոգնած, կը փախչին, կը թաղչին ամպերու թիկունքը, իրեն ետեւ անապաւնէն բնակչութեան համար թողելով ստուերոտ, տխուր ու լաւկան գիծ մը...

Երկրին անդունդներուն եւ երկնքին անհունութիւններուն մէջ գալարուող փոթովիլը ուժգնօրէն կոտնայ բռնութեան սիւները հիմքէն ցնցելով: Հեռուն, Բիւզանդական հին քաղաքին լանջքին վրայ բազմող արքունոտ լ'ըլտըզը, անգութ, ճոխ ու բազմածախս, իր անիրաւութիւններով թունդ կը հանէ Պոնտոսն ու կապատովիան, Հայաստանն ու Արարիան, Ասորիքն ու Սուրիան, Ռուսիոյն ու Թուրքիան: Խօշ ընդգծուած... Վստփորի քաղցրամպիտ ու մուշկահոտ զեփիւրը

պարգեւնիս կը վայելենք:

— Եւ վերջի վերջին հասաւ ու անկից ալ ուղղակի Կ. Պօլս մեկնելու հրամանը խնդրեց: Եւ որովհետեւ քարձր օպարապետին դիմած էր հետեւեալ հեռագրով:

«... Նորին վսեմութեան բարձր Սպարապետին»:

«Յանուն խորին երախտագիտութեան թող տուր ինծի յոտս ձեր վրսեմութեան յանձնելու չքնաղ էակ մը...»

Անմիջապէս պատասխան ստացած էր:

Գարշելի մարդը թրքուհիի մը հազուստով սպարապետին ապարանքն ժողով օլկան, որուն գեղեցկութիւնը յանկուցիչ էր:

Սպարապետը շատ հաճոյք զգաց այս կարգի նուէրէ մը. հետեւաբար քիչ օրուան մէջ Եւ վերջի աստիճանը բարձրացաւ: Եւ փաշայութեան տիտղոսը առաւ: Եւ որպէս զի զինուորական բարձր շրջանակներու մէջ խլրտում մը տեղի չունենար, սպարապետը հաւա-

ղայրագին ու կծու քամի կը փոխուի եւ մոնչելով, Սեւ Մովսէս փրփրած կոհակներուն վրայէ թռչելով, կուգայ կամօրնէ ֓քք-Ասիայի անհամար, տանջուած բնակչութիւնը եւ մերթկի թափ առած՝ եւ կը դառնայ նորէն մինչեւ Բիւզանդական հին քաղաքը, եւ հրեղէն կարկուտ ու շանթերու տաքափի տակ, կը սպանայ կործանել, լափել անիրաւութիւններուն աղբիւրը բռնութիւններու որջը...

Գարունը կուգայ, գարունը թիւրքիայի մէջ ու թիւրքիայի համար...
«ԵՐԿՐԻ ԶԱՅՆ»

ՐՈՒՍԻԱ

ԲԵՆԴՐՈՒՄ 11 Ապրիլ

ԱՐՏԱՔՈՒՄ ՏՈՒՍԵՒՆ

Տուժայի մէջ «Ճշմարիտ Ռուսներու» նախագահ Մ. Բուսիչովիչ հրաւիրեց ժողովի անդամները որ յոտնկայս յարգանք մատուցանեն ի յիշատակ յետափոխականներէ սպաննուածներու:

Տուժայի նախագահը Մ. Կօլովին յայտարարեց թէ այս առաջարկութիւնը օրակարգին մասը չը կազմէր:

Մ. Բուսիչովիչ աղաղակեց՝ «գոյք Տուժային նախագահը չէք այլ ձախակողմէն»:

Մ. Կօլովին առաջարկեց, ըստ ժողովի կանոնագրի 35-րդ յօդուածին, վճռել ժողովին Մ. Բուսիչովիչը: Տուժան ընդունեց այս առաջարկը ստուար մեծամասնութեամբ: Մ. Մ. Բուսիչովիչ եւ Գրուբիչեւսքի սրահէն գուրս հլան սպանալիքներ ուղղելով Մ. Կօլովինին:

* *

ՏՈՒՍԵՒՆ ԼՈՒՏՈՒՄԻ

Տուժան լուծելու տարածայնութիւններ կան միշտ: Այս անգամ կառավարութիւնը չէ որ կը փափաքէ Տուժան լուծել տալ, ընդհակառակը, վառիդինք կառավարութիւնը, ռաւական տրամագիր է Տուժայի կեդրոնին հետ համաձայնութեան գալու, փոխադարձ զիջողութիւններ ընելով: Բայց կը վախճուի թէ նախարարագետը Մ. ըՍ-թօյրին, չը չեղի մղուելով ուստ ժողովուրդի յետադիմական միութեան

տացուց թէ սուլթանը վարձատրած էր զանի այն բարեօք ծառայութեան համար զոր Եւ վեր պէյ կատարած էր պուլկար հրոսակախմբիներուն դէմ:

Այն օրէն՝ Եւ վեր փաշա պալատականներու կարգին անցաւ ու հետզհետէ սիրելի դարձաւ բարձր շրջանակներու մէջ: Արդէն, հազիւ քսան տարու կար, երբ պէյութեան տիտղոսը ստացաւ երկու տարուան մէջ փաշայութեան կոչուեցաւ որ արտակարգ պարագայ մըն էր իր գասակից զինուորականներու համար:

Այսպէս, տակաւ առ տակաւ խեղացած, այդ անբարոյականացած փաշան իր գեղածիծաղ ապարանքներու մէջ կեանք անցուց մինչեւ Հայաստանի սեւ ու աղետալի թուականը...

Ու մենք այս հարեւանցի նկարագրութիւնը ըրինք անոր անցեալին, ուրիշ նպատակով չէր. եթէ ոչ մեր ընթերցողներուն ցոյց տալու թէ՛ պատմութեան հրէշատիպ մարդն ի՞նչ գարշելի միջոցներով վեղերութեան հասած էր:

Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ

65

ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԻ

ՈՃԻՐԸ

(Շար. նախորդ թիւէն)

Արդարեւ, երկու օր չանցած՝ չօրպաճի Միխայիլն աղջկը գիշերուան ժամը չորսին ատեններ երկու անձանօթներու ձեռքով կառեւանգուէր, երբ ան իր մօրաքրոջ տունէն կը վերադառնար իր դրացուհիի մը հետ:

— Դէպի ո՞ւր կը տարուէր...

— Դէպի Էտերնէ, որ այն ժամանակ Բուսիչի կուսակալութեանց կեդրոնավայրն էր:

Ու դէպքէն շարժմ մը ետք՝ Եւ վ-

ջանքերէն, որ իրեն նեցուկ ունի մեծ զուգորդը եւ պալատի շրջանակները եւ թէ լուծուած նախարարութեան կազմին հակառակ անդի չունենայ: Այս պարագային Սթոյիքինի նախարարութիւնը կիսնայ, նոյն ատեն Տուման ալ կանխատանայ, եւ կուգայ յետագիւնական նախարարութիւն մը, հաւանականաբար Մ. Տուրքուլոյի նախարարապետութեամբ:

Վերջին նիստերը գլխաւորապէս պիտոճէին վրայ դարձան, նախնական վիճարանութիւնները վերջացան պիտոճէին ծրագիրը յատուկ յանձնարարութիւն քննութեան ենթարկելու որոշմամբ որ բացարձակ մեծամասնութեամբ քուէարկուեցաւ: Ընկերավարականները որոնց գործելակերպին է նախարարութեան ծրագիրը ամբողջովին մերժել, այդ քննութեան դէմ քուէ տուին, բայց անօգուտ:

Տումային կեդրոնը որ գլխաւորաբար սահմանադրական-առավարականներէ (գաւազ) կը բաղկանայ, երկու ծայրերուն միջեւ փրկարար կապ մը եղած է եւ արդիւք կըլլայ թէ յետագիւնականներու եւ թէ ընկերավարականներու ծայրայնգութիւններուն: Եթէ գաւազներու չափաւոր ընթացքը որ երկու ծայրերուն հակադրող ուժն է գոյութիւն չունենար Տուման ցարդ կամ լուծուած եւ կամ Ռուսիան անգամ մըն ալ արեան սկիւրի վերածուած պիտի ըլլար. Բայց ասով հանդերձ օրէ օր կը սպասուի որ Տուման լուծուի, այդ պարագային վերահաս խոզովութեան մը առջեւ առնելու կանխադրութեամբ գաւազներէն մեծ թուով զինուորներ մայրաքաղաք կը փոխադրուին:

ՖԻՆԱՆՍԻՆ

Իր ինքնավար ազատութիւնը վերջ տալով Ֆինլանտիան անցեալ օր կատարեց ազգային ժողովի (տիէթ) պատգամաւորներու ընտրութիւնները առաջին անգամ ըստ նոր ընտրական օրէնքին որ իրաւունք կուտայ նաեւ կանանց ընտրելու եւ ընտրուելու: Ընտրութիւնները ոչ մէկ կուսակցութեան մեծամասնութիւն չափով չը տուին, Նոր Տիէթը 200 անդամներէ կը բաղկանայ, որոնց 80ը ընկերավար-առավարականներէ ընտրուեցան. 58ը հին ֆինլանտացիներէ, 25ը նոր ֆինլանտացիներէ, 24ը չուէտական կուսակցութեանէ, 11ը հողագործներէ եւ

Շէվքի փաշա մայրաքաղաքի զեղ-խութիւնները ծծած էր. հետեւաբար չէր մնացեր գազանական ունէ հաճոյք մը, որուն համար սիրտը զարնէր:

Իրիկուն մը, երբ ապարանքին արեւակը նստած Վոսփորի գեղեցիկ ափերուն վրայ կը նայէր, յանկարծ գաղափար մը յղացաւ ու ըսաւ ինքնին.

— Կեցի՛ր... ի՞նչու անգամ մը պաշտօն չեմ առներ... ահա ժամանակն է... սա անթաժ կեանքները տեսնեմք ի՞նչ կուզեն... Հարկաւ արիւնի տեսարաններն ալ իրենց հաճոյքն ունին...

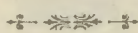
Ու այս հրէշային արամադրութիւնն իր հոգուն մէջ սեւ օձ մը դարձաւ եւ չը թողուց որ հանգստանար:

1896թ գարնան ընդհանուր հրամանատարի լիտգոր պաշտօնով Երզնկա գնաց, ուր կեդրոնավայրն էր Անատոլիոյ չորրորդ բանակին: Շէվքի փաշայի պաշտօնը հասարակ հրամանատարութիւն մը չէր. ձեռք ըսելով՝ գինո-

2ը քրիստոնէայ դորմաւորներէ:

Ընտրեալներու ամբողջութեանը մէջ կան 19 կիներ, որոնց 9ը ընկերավար-առավարականներն են:

ՅՈՅՆ ԽՈՒՄԵՐԸ

Մակեդոնիոյ Պուլկարները Հելլէնացիներու նպատակաւ Յունաստանէն թուրքիա անցնող յոյն իւրաքանչեւ լու վայրագութեանց իբր օրինակ հոս կարտասպան քանակով նամակը, զոր ուղղած է յոյն սպայ մը Նովոօքի գիւղի պուլկար քանակութեան. այդ սպան Վառնուտա կողմ անուշով յոյն աւազակախումբի մը պետն է:

Գիւղապետին, խորհրդականներուն եւ բոլոր գիւղացւոց.

«Մեկէ աւելի անգամներ ձեզ հրահանգեցինք եւ սովորեցուցինք թէ ինչ է ձեր պարտականութիւնը եւ թէ ինչ ընելու էք: Դուք կը պաշտպանէք եւ կողմէք Պուլկարներուն, որոնց հետ դուք ունէ ազգակցական կապ չունիք, եւ թէ լաւ գիտէք թէ անոնք աւազակներ են, որոնց նպատակը հարստանալ է միայն:

Եթէ ստուգիւ անոնք կուզէին ձեզ օգնել եւ գութ ունենային ձեր վրայ, ձեզ տուրքի չը պիտի ենթարկէին, գիտնալով թէ դուք աղքատ գիւղացիներ էք, անոնք ձեզ պիտի պաշտպանէին եւ դրամական նպաստով պիտի օգնէին: Դուք լաւ գիտէք թէ մենք ձեզ հանդէպ ինչպէս կը վերաբերուինք. մենք ձեզի առատ պաշար զգեստ կային կուտանք: Ահա այսպէս մենք կը պաշտպանենք ու կը սիրենք գիւղացիները, որովհետեւ մենք եղբայրներ ենք:

Վերջին անգամ ըլլալով ձեզ կըսենք որ ձեր մոլորութենէն ետ դառնաք, պուլկար աւազակներէն հեռանաք եւ ձեր յոյն եղբայրներուն մօտենաք:

Հիմակ դուք պիտի երթաք Յունաց առաջնորդարանը, յայ-

տարական բաժիններու վրայ կարգաւարտակարգ քննիչ մըն էր ան... ահա բոլորը:

Իսկին մը շարաթ երզնկա փաշային հետք, ճամբորդեց զէպի Մուշ, Բաղէշ ու անկից ալ յառաջացաւ Վան: Թուրքիոյ վեհապետէն հրամաններ սկսած էին իրարու ետեւէ հանելու: Կոտորածը անխուսափելի կը դառնար:

Շէվքի փաշա լուսնութեան համարեց Վանի մէջ հաստատուելու, որուն սքանչելի դիրքը չափազանց սրած էր:

Հոս նկարագրելու կը սոսկանք այդ ճիւղալ հրամանատարին կատարած զէրը սուրի ու արիւնի մէջ տապալուող հայ ժողովուրդեան հանդէպ:

Օ՛հ մեծ եղեռնագործին արժանաւոր վիժուկն էր: Չորսբաժիններու հրամանատարներն աւելի այս հրէշէն կը սոսկային, քան երբեք սպարապետութեան ղուռնէն հասած ազգու հրամաններէն:

Կոտորածներու ատեն գաղտնի գոր-

տարաբելու թէ դուք պատրիարքարանի ծուխ կը դառնաք:

Նոյնպէս պիտի երթաք յոյն հիպատոսարանը ու պիտի ըսէք թէ դուք Յոյներ էք:

Եթէ չը հնազանդիք իմ այս հրամանիս, դուք պատասխանաւոր պիտի ըլլաք այն ամենին որ պիտի պատահի:

Իմ ձեռքով գալուս — եւ չպիտի ուշանամ, գալ — եթէ գեռ Պուլկարներու հետ գտնուիք, պիտի այրեմ ձեր գիւղը եւ պիտի կոտորեմ ձեզ:

Տասնհինգ օր պայմանաժամ կուտամ — ձեզի իմ հրամաններս գործադրելու համար:

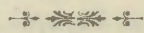
Լաւ խորհեցէք զձեզ կորստեան չը մատնելու համար:

Խմբապետ

Վասու Վառնութաս

5 Մարտ 1907 (ԿՆԻԲ)

ՀԱՐՑԱՌՄ ՄԸ

Վառնայի Հայկական Ընթերցարանի Վարչութիւնը իր յայտարարութիւններով ասկէ երկու ամիսի չափ առաջ մեզ ուրախացուց այն յոյսը ներշնչեալ թէ երկու ընթերցարանները — Բաղէշ-Սիւնի եւ Հայկական — միանալու ճամբուն վերայ են: Բայց այսօր ցաւօք սրբոտի կը տեսնենք թէ միանալու խնդիրը մէջտեղէ վերցած է բոլորովին: Արդ, թող ներուի ինձ հարցնել Հայկական Ընթերցարանի Վարչութեան թէ՛ ի՞նչու չիրականացաւ այդ բաղձացեալ միութիւնը, միթէ վերջին պահուն միութիւնը անմիաբանութենէ վատ տեսնուեցաւ:

ԱՆԴԱՄ ՄԸ

Գ Ր Ա Շ Ա Ր

Իրաշունքի տպարանին համար ԴՐԱՇԱՐԻ մը պետք կայ. Դիմել խմբագրութեան:

Ծակալները դրաւ գերբահիւսներ տուան գելու: Երբ Բաղէշ կը գտնուէր, ընտանիքի մը ճրագը մարեց նաեւ զարը ձեռք ձգելու համար:

Ու անոր ապարանքը, կոտորածի թուականէն երկու տարի ետքը, գերբահիւսներու սպանդանոց մը դարձաւ, որուն մէջ կապէր խղճի մը կատառեալ հանդարտութեամբ:

Բայց արդար, վրէժխնդրական ու երկաթեայ ձեռք մը լանկարծ անոր չարագործութեանց վրայ երկնցաւ ու կասեցուց զինքը:

Այդ ձեռքը լեռներու մեծ մարդուն՝ Աւազակապետին ձեռքն էր:

Ան էր որ ահարոր խրամատներ կը բանար ոճիրներով ու արիւնով լի ապարանքի մը հիմերուն տակ. ան էր որ մարմնացած արդարութիւնը պիտի ըլլար այդ անլծքներու, արցունքներու եւ զգուշանքներու մէջ հանգիստ քուն քնացող հրէշի մը. մէկ խօսքով՝ ան էր որ երկնային վճիռ մը պիտի արձակէր...

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեր նախընթաց թիւով հաղորդեցինք թէ Տիկին Թ. Յակոբ-փաշա 12000 ոսկի կտակած է Պոլսոյ ազգ. Հիւանդանոցին կալուածները գնելու համար: Կոչումը քերի Բարիզէն կը գրեն թէ նոյն ազնուափայլ Տիկինը յայտնեւ է նաեւ թէ կը փափաքի նոյնքան գումար մըն ալ նուիրել ազգին, Զիւռնիոյ մէջ աղջկանց վարժարան մը շինելու համար:

— Վսեմ. Պօղոս փաշայի նախաձեռնութեամբ կազմուած Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան մասնաճիւղ մը կազմուած է Զակաղիկի մէջ ուր 27 հոգի անդամակցած են մուրքի տուրք վճարելով 33 1/2 անգլ. ոսկի, եւ 370 շրջ. ալ ամսափճար:

Ճիպութիւն եւ Հապէշիստանի զանազան կողմերի գտնուող Հայեր Հ. Բ. Ը. Միութեան անդամ գրուած են:

ԾԱԽԻԻ ԳԻՐԳԵՐ

ԾԱԽԻԻՆՍ Լ. հատոր (162 էջ) 1 ֆր. Բ. » [433 էջ] 2 ֆր. ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ կամ ՄՐՄՈՒՆՁ ՀԱՅԿԱՅԻՆ Երկրորդ անգամ տպագրուած եւ ճոխացած. Գին 1 ֆր.

ՆԵՏԱ Կը պատկերացնէ Պուլկարներու նիստ ու կացը ու թուրքերէ կրած տառապանքը անոնց ազատութենէն առաջ. Գին 50 սանցիմ

ՀԱՅԻՆԵՆԻՔԻ ՁՈՋԵՐ Պատկեր մը Տաճկահայաստանի իրական կեանքէն: Զեղչեալ գին 1 ֆր.

Այս գրքերը ստանալու համար դիմել ՎԱՌՆԱ «Իրաւունք»-ի խմբագրութեան

Մ Շ Ա Կ

Օրաթերթ քաղաքական, գրական Բաժնեգիրք՝ Եւրոպայի համար 30 ֆր. Ամերիկայի համար 6 տոլար, Պարսկաստանի եւ Ռուսաստանի համար 10 րուպլի տարեկան:

Հասցէ՝ Խմբագրութիւն «ՄՇԱԿ»-ի Թիֆլիս Կովկաս

Յայտի՛ր... ահա այդ ողորմելի անունին տակ, անոր քուրջներու մէջ եւ անոր քովանդակ իմաստասիրութիւնով երեւցած էր:

Ան՝ վրէժ Սասունցի ու իր անձնութեան ապականած էր:

Շէվքի փաշա երբեմն հաճոյքի ժամեր անցունելու եւ երբեմն ալ տնոր իմաստասիր խօսքերը լսելու համար ապարանքէն ներս մտցուցած էր զինքն ու մինչեւ իսկ բարձր շրջանակներու մէջ տարած էր:

Սարսուղի մտերմութիւն... մին՝ անոր մէջ անբարոյական ու գարշելի հաճոյքներ կը փնտռէր. իսկ միւսը՝ վրէժխնդրական միջոց մը: Մին՝ չը նայելով որ թշուառ ժողովուրդի մը արեան մէջ կը տապալուէր, զեռ անմեղ աղջիկներ լլկելու ու ապրիլ կուզէր. իսկ միւսը՝ տառապանքի մը մարմնացումով համակուած, կը ջանար այդ մտերմութեան շնորհիւ սեւ թմբ մը յոշոտել:

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐԻԻՈՒ

Շու սըրա Մաքէթոնիատա րոււ չէթալարըն ամէլիաթը բէք արթմըլ տըր Իթալիա գըրալընըն Աթինայա զիյարէթէ կիթմէսի րոււ գոմիթալարընա տահա զիյատէ ճէսարէթ քէսպ Իթտիրտի Մաքէթոնիանըն պիր չոգ նոգթալարընտա րոււ չէթալարըն ճէպրէն պուլկար քէսյիւլէրի րոււ գայտ Իթտիրմէք իչիւն էնվայի ճինայէթլէրտէ պուլուսիյորլար պու խապասէթլէրի պիրէր պիրէր կէսթէրմէք իչիւն սահիթէլէր տուտուրմագ Իգթիզա Իտէճէկիւնտէն սարթը նազար Իտէրիզ:

Քէսյէրտէն մատաա գասապալարտա տախի Թիւրք հիւքիւմէթին կէսզլէրի էոնիւնտէ զատարըլըլար էքսիկ օլմայոր:

Թէէսիւթ Իտէրիզքի րոււլարըն Մաքէթոնիատա պու Եօլտա պարպարըլըլարը Բուժանիատա վէ Պուլկարիատա Թէքրար հիտտէթ հուսուլա կէթիւրմէկէ սէպէպ օլաճագ:

— Գարլարըն էրիմէսի վէ Եաղմուրլարըն զանամէթի սէպէպի իլէ սէլլէրտէն բէք չոգ խասարաթ օլմուշ տըր Պա խուսուս Սթանպուլա Եաղըն օլան Անատուլու վէ Բուլէլի սէմթլէրիտէ քէսյէր պոզմագ քէօրիւլէր Եիւրմէքտէն պաչգա խալը ինսան վէ հայլանաթ Թէլէֆիաթը տախի օլմուշ տըր Անատուլու շըմէնտըֆէրին 800 մէթրօլըգ պիր գըմը պոզուլմուշ տըր քէգա Սէլանիք Սթանպուլ խաթթընըն պազը մահէլլէրի պոզուլմագ տան մատաա ճէսիւ պիր քէօրիւլի խարապ Իթմիշ տիր:

— Պրանսըլ էլչիսի Մ. Գոսթանըն Իտտաասը իւզրէ Սուլթանիէ մէքթէպի Թէքրար էվէլքի Երինտէ ինչա Իտիլէճէգ Իմիշ Բէսմի պիր իլանա պինաէն պիւթիւն սընըթլարըն տէրսլէրի պու հաթթա մէքթէպին հալլուսընտա պարագալար ալթընտա պաչչալաճագ տըր:

— Ալման էլչիսի Սուլթանըն հուզուրընա սոն տէֆա չըգմասընտա Պուլկարիանըն սիւհալանմաա սընտան վէ պիր զէմանտան պէիու Թիւրքիա Պրանսայա վէ Ինկիլիզ ֆապրիգալարընա սըքարիշ վէրտիկիւնտէն վէ Ալման ֆապրիգալարընա էվէլքի կիպի րազպէթ Իտիլմէտիկիւնտէն պահս իլէ մէմուսիյէթսիլիք կէսթէրմիշ տիր:

— Պիկարոնըն Իսպարաթընա պինաէն պիր Ալման չիրքէթի Թիւրք հիւքիւմէթին սաթըլմագ իւզրէ Շիլի հիւքիւմէթիւնին էսկի Թօրլարընը սաթուս ալաըլը Սթանպուլ տուլուլմուշ տըր:

ՏԱԽԻԼԻԷ

Թիւրքիա վէ Պուլկարիա պէյնինտէ Թապաալըգ քասթօրթ վէ ստյիր մէսէլլէրտէն տուլը Սթանպուլա իքի հիւքիւմէթ մուրախասլարը արասընտա ճիւրէան իտէն միւզէքէրէլէրին նէթիճէսի օլան ճէսվէլի Մ. Գոսէվ Սօֆիայա կէթիւրուպ մինիսթէրլէրտէն պազըլարը Թարաֆընտան Թէտգըգ օլընտը վէ խարիճիյէ նազըրը Մ. Սթանչէվտէն Իգթիզա Իտէն Թալիմաթը ալտըգտան սոնրա Մ. Բ. Գոսէվ Սթանպուլա կիթսի Օրատա միւզէքէրաթ տէվաթ Իտէճէք տիր:

— Չըգան հաթտա իւշ տէֆա վիւքէլա մէճիսի Թէճէմիւ Իթտի վէ հէր տէֆասընտա Տարիւլֆիհուսըն աչմագ մէսէլլէրի իլէ մէշուլ օլտու:

— Եահուտիլէրին խախապաչըսը Եահուտի միլլէթի Թարաֆընտան պիր հէյէթ իլէ ճոււսա կիւնիւ վիւքէլա բէյիսի վէ տախիլիյէ նազըրը Մ. Կուտէվին նէգտինէ կիթսիլէր Պու միւրաճաթըն մագսէտի վէ սէպէպի չիթսիլիք մալիւմ տէկիլ տիր:

— Բէրչէնպէ կիւնիւ վիւքէլա մէճիսիտէ գարարիիր օլտըլը իւզրէ Թիւրքիա վէ Չըրաթ նէգաթէթի Պուլկարիատա մահսուլարը արթըրմագ իչիւն էնվաի Թիսուլար կէթիւրտէճէք վէ բէչպէրլէրէ տազըրտաճագ տըր Կէթիւրիլէճէք Թիսուլար պաչլըճա չուլար տըր 20000 քիլո գապա Եոնճա Թօխուլմը 4000 քիլո քէնէվիթ Թօխուլմը 2000 քիլո Եոնճա Թօխուլմը 330 քիլո Թուլթ Թօխուլմը 2000 քիլո չիւքիւնտիւր Թօխուլմը վէ 2855 քիլո իրէք պէօճէյի Թօխուլմը Պու Թօխուլար Թօքրազըն վէ հալանըն միւնասիպէթիւնէ կէօրէ քէսյէրէ տազըրտաճագ տըր Իրէք Թօխուլմը Բարիստէ վիլմօրէն խանէսիտէն կէթիւրիլէճէք:

— Վառնատա շըմէնտըֆէր իչիւն Եէնի ուսուլ իւզրէ մուսթազամ պիր կառա Եաղըլմասը կէչէն սէնէտչն գարարիիր օլմուշ օլմալլէ չիմտի մէքթիւր կառանըն վէ էթրաֆընտա իգթիլա Իտէն պիւնալարըն բըլանը չըզըլմայա պաչլալը օլտըլը կիպի ինչաթ տախի Եաղընտա պաչլալաճագ տըր:

— Կէչէն բէրչէմպէ կէճէսի Պուլկարիանըն էքսէրի Թարաֆըլարընտա չոգ գար Եաղմըլ օլմալլէ Թէլէկրաֆլարա վէ Թէլէֆօնլարա գարար վէրմիշ պիր Թաղըմ տիրէկլէր տէվրիլիշ վէ Սօֆիա Պիլիպէ պէյնինտէ Թէլէֆօն մուխարէրաթը քէսիլմիշ տիր:

— Պու սէնէ ասքէր մանէվրա Բլէվա ճիվարընտա Իճրա օլուսաճագ Եանի Գուրթարընը

Չարըն զիւրի իչիւն Եաղըլման սեանէմին լէսմի քիւշաթընա Թէսաթիւթ Իտէճէք տիր:

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՍԲԷՐ ԳՈՒՎՈՒԹԻ

Հարպիյէ նազըրընըն Սօպրանիյէտէ Իրատ Իթտիկի նութգտան Թէրճիւմէ:

«Պու սէնէ հարպիյէ պիւտճէսի 30.000.000 ֆր. տըր Ասքէրիյէ վէ հարպիյէճէ նոգսանլարըմըլը Թէմամլամագ իչիւն պաչգա 35 միլիոն ֆրանգա տահա Իպթիզամըլ վար տըր պու մէպլալ մէճիստէն գապուլ օլուսուպ կէչիւրիլի իսէ պիր մուհարէպէ վուգուլընտա 3 նիհայէթ 5 կիւն զարֆընտա 550.000 ասքէր չըգարապիլիւրիզ օ վագըլթ նէ Բուսիանըն նէ Աւստրիանըն նէտէ պաչգա պիր հիւքիւմէթին Եարտըլընա Իթիւաճըմըլ գալըր Պու մէսէլլէրտէ էն էվէլլ խաթթըլանաճագ Թիւրքիա տըր Մէքթիւր էքսիլէրիմիզին իգթալընտա օնուս գարչըսընա տէ սէրպէսթէ չըգապիլիւրիզ Խաթթըլընըլտա տըր քի կէչէն սէնէ Թիւրքիա իլէ միւնասիպէթըմըլ հէման քէսիլմիշ իտի ֆագաթ պիլ հազըր տէկիլ Իտիք պէրէքէթ վէրսինքի կիւրիւլթիւ բաթըրթը իլէ իչի կէչիլտիրտիք:

«Շու ասըրտա հանկը տէվլէթին Թօր Թիւքէնկ վէ ասքէրի մուսթազամ օլուր իսէ օ տէվլէթին սապիթ պիր տէվլէթ օլտըլը մալիւմ տըր Պուլկարիանըն մուհաֆազա վէ Թէրագըրընը արզու իտէր իսէնիլ հէր հալտէ պու մէպլալըն Թախսիսինէ չալըլմալը չըր էկէր հիւքիւմէթտէ բարա Եօգ իսէ Խաթթըրազ Իտիլմէլի հէր նէ Եաղմագ լազըլ իսէ Եաղըլմալը տըր:

Մալիւմ օլտըլը իւզրէ Սօպրանիյէ պու 35 միլիոնը գապուլ վէ Թախսիսի Իթտի:

ՊՐԱՆՍԱՎ ԵՎ ԱԼՄԱՆԻԱ

Շու սըրա պու Իթի պէսյիւկ տէվլէթլէր պէյնինտէ պիր տուլըլը հասըլա կէլէճէկիւնէ տալի Պէրլինտէն խապէրլէր կէլմէյէ պաչլամըլ տըր Պու կիւնլէրտէ Մօնաք Բրէնսի Պէրլինտէ պուլուսուպ իքի տէվլէթ պէյնինտէ միւնասիպէթը տուլթանէ հասըլ Թիւմէկէ չալըլիյոր քէգա Բարիգտէքի Ալման էլչիսի չիմտի Պէրլինտէ պուլընիյոր Պիրլինտէքի Պրանսըլ էլչիսի Մ. Գոսթան տախի պու պապտա Բարիստէն Թըլիմաթ ալմըլ տէյորլար Բէվայէթէ կէօրէ իլք տուլըլը Եսէրի օլմագ իւզրէ Ալմանիա Մարք իչիւրիտէ Պրանսըլարա միւսաատէլի տալըրանաճագ ըմըլ:

Պէրլինտէն նէչաթ Իտէն պու հալաթիս ինկիլթէրտա ֆէնա Թէէսիլ իտէճէք զանն իտէրիք:

ՉԻՆ

Գըթըլըգտան տուլըլը Չինտէն տէհէթլի խապէրլէր կէլիյոր Օն Իքի միլիոն էհալի աճըլըտան էօլմէք տէրէճէլիտէ Իմիշ կիւնտէ 30000 քիլի էօլիյոր:

ՆԵՐԿԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՌՈՒՍՉՈՒԻ

Ժամանակէ մը իվեր հաստատուած այս ներկի գործարանը կը ներկէ աճն տեսակ եւ գոնեորով բամպակեղէն եւ բրգեղէն ապրանքներ: Հագուստներ ալ կը մաքրէ ու կը ներկէ յաճախորդին ուզած գոյնին յար եւ նըմանը: Եւ մասնաւորապէս մանած ներկելու համար ընթարճակ յանձնաւորութիւններ կը ստանձնէ: Կափազներով Անգլիական ինտիկօ (չիվիտ) յար եւ նմանը ըլլալու պայմանաւ:

Ինչպէս Ռուսչուքի նոյնպէս ալ Վառնայի Պիլիպէի եւ ուրիշ տեղերու վաճառականներ թող հաճին անգամ մը գրիմի մէք եւ փորձով հաստատել Թէ անայալ եւ մաքուր գոյնիւրով կը ներկենք եւ յանձնարարուս Թիւնեքը փութով կը գործողինք:

Դիմել այս հասցէին

Տ. Ղուկաս Օգանեան

ուլիցա ֆապրիկսն ևև.14

Ռ Ո Ւ Ո Չ Ո Ւ Ի

ՕԹԵԼ ՍԱՄՍՈՆ

ԱՂԵՔՍԱՆ ՏՐԻԱ

Ճամր քեպանաի դէն քիւ 18

Տիար Ս. Շէքրեանի վարչութեան տակ գտնուող այս ծովեղբերայ եւ օգուտ պանդօլը իր մաքրութեամբ եւ ամեն կատարելութեամբ յանձնաւորութիւ մէր հայրենակիցներուն: Այսցելուն հոն կը գտնէ նաեւ մաքուր ճաշարան մը արեւելեան եւ Եարապական ճաշով մաքուր եւ համաթամ կերակուրներով: Գրիները չափաւոր են:

Ե Ի Ր Ո Պ Ա Կ Ա Ն

ՇԱՐԱՐԱՎԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻՄԻԹՐ ՄԱՐԻՆՈՎԻ

Բրէսլաւսքա փողոց Հայկ Ընթ. դէմ

Ժամանակէ մը իվեր քաղաքիւ փափկաճաշակ հայ հասարակութեան կողմէ եղած յաճախումներուն եւ գնահատումին համար չնորհալալութիւնս յայտնելով կուգամ Եարապայ եւ մասնաւորապէս Չուրքերիայէ նոր հասած են ամեն տեսակ ընտիր չաքարեղէններ, չօթլաներ, պոսպոններ, պիսքիւններ: Մեր վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ հարսանիքի եւ նշանաւոր յատուկ հայրէն քաղաքապետներ եւ մեծ խընամքով պատրաստուած պուլկիկներ: Յարգոյ յաճախորդները ճաշակի եւ գնորու կրկին տեսակետներով շատ գոհ կը մնան:

Издатель: Д-ръ М. Торосианъ

печатница Д. Тодоровъ и С-ие —Варна